

MontEri

monitoimijamallit maaseudun sosiaalisen hy
vinvoinnin vahvistamiseksi

Pirkko Haikara
Heini Maijanen

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO.....	1
1 YHTEENVETO HANKKEESTA	2
2 HANKKEEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ORGANISOINTI	3
3 ARVIOINNIN TOTEUTUS.....	4
4 HANKKEEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	5
5 HANKKEEN TOIMENPITEET JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	6
5.1 KAAKKOIS-SUOMEN JA PÄIJÄT-HÄMEEN MAASEUDULLA TOIMIVIEN JÄRJESTÖJEN, YHDISTYSTEN, VAPAAEHTOISTEN, OPPILAITOSTEN JA YRITYSTEN SEKÄ KUNTATOIMIJOIDEN AVOIN JA KUMPPANUUTEEN PERUSTUVAN TULOKSEKKAAN YHTEISTYÖN EDISTÄMINEN	6
5.1.1 SELVITETÄÄN KAAKKOIS-SUOMEN MAASEUDUN ASUKKAIDEN HYVINVOINTIA JA PALVELUTARPEITA.....	6
5.1.2 KARTOITETAAN MUUALLA OLEVIA HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ.....	7
5.1.3 TYÖSTETÄÄN KUMPPANUUSKÄSIKIRJAA; MALLEJA KUNTIEN, JÄRJESTÖJEN JA MUIDEN TOIMIJOIDEN VAHVISTAMISEKSI	10
5.2 JÄRJESTÖJEN TEKEMÄN HYVINVOINTI- JA VAPAAEHTOISTOIMINNAN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN	14
5.2.1 KEHITETÄÄN SÄHKÖISTÄ JÄRJESTÖTIEPALVELUA JA KOOTAAN KAAKKOIS-SUOMEN SEKÄ PÄIJÄT-HÄMEEN JÄRJESTÖJEN JA YHDISTYSTEN YHTEYSTIEDOT KARTTAPOHJAIISIIN JÄRJESTÖHAKEMISTOIHIIN	14
5.2.2 JULKAISTAAN JÄRJESTÖTOIMINNAN SÄHKÖISTÄ UUTISKIRJETTÄ	19
5.2.3 JULKAISTAAN SÄHKÖISTÄ TAPAHTUMAKALENTERIA.....	19
5.3 KAAKKOIS-SUOMEN JA PÄIJÄT-HÄMEEN MAASEUDUN ASUKKAIDEN KANSALAISTOIMINNAN MAHDOLLISUUKSIEN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN.....	19
5.3.1 ETSITÄÄN PILOTTIEN KAUTTA UUSIA RATKAISUJA YKSITYISEN, JULKISEN JA KOLMANNEN SEKTORIN YHTEISTYÖHÖN MAASEUDULLA KAAKKOIS- SUOMESSA JA PÄIJÄT-HÄMEESSÄ	19
6 TULOKSET JA VAIKUTUKSET.....	23
7 ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI.....	25
8 ALLEKIRJOITUS JA PÄIVÄYS.....	27
LIITTEET	28

1 YHTEENVETO HANKKEESTA

Hankkeelle myönnettiin rahoitus ajalle 1.1.2012 – 31.12.2013. Hankkeen toimenpiteet käynnistyivät 1.5.2012. Vuoden 2013 lopussa hankkeelle haettiin jatkoaikaa toimenpiteiden loppuunsaattamiseksi ja jatkoaika myönnettiin vuoden 2014 loppuun, joten hankkeen rahoitusaika oli 1.1.2012 – 31.12.2014.

Hankkeessa on toimittu kolmen päätavoitteen toteuttamiseksi. Päätavoitteita olivat 1. Kaakkois-Suomen ja Päijät-Hämeen maaseudulla toimivien järjestöjen, yhdistysten, vapaaehtoisten, oppilaitosten ja yritysten sekä kuntatoimijoiden avoin ja kumppanuuteen perustuvan tuloksekkaan yhteistyön edistäminen, 2. Järjestöjen tekemän hyvinvointi- ja vapaaehtoistoiminnan näkyväksi tekeminen Kaakkois-Suomessa ja Päijät-Hämeessä, 3. Kaakkois-Suomen ja Päijät-Hämeen maaseudun asukkaiden kansalaistoiminnan mahdollisuuksien näkyväksi tekeminen. Hankkeen aikana kohdattiin lukuisa määrä asukkaita, kolmannen sektorin toimijoita, oppilaitosten edustajia, kuntatoimijoita ja erilaisia muita toimijoita, joiden kanssa on yhdessä suunniteltu ja toteutettu kasvokkaisia tilaisuuksia ja foorumeja sekä myös kohdattu internetin maailmassa ja näin mahdollistettu järjestötoiminnan esittäytyminen yhden nettiosoitteen kautta.

Toiminta-alue on ollut laaja, mutta hankekumppanit ja heidän kanssaan tehty yhteistyö on mahdollistanut hankkeen toimenpiteiden jalkautumisen koko hankealueellemme. Hankkeessa tuotettiin useita raportteja ja julkaisuja liittyen järjestötoimijoiden ja kuntatoimijoiden yhteistyöhön. Löysimme myös toimivia yhteistyömalleja ja yhteistyön hyötyjä konkretisoivan arvoverkko työskentely-menetelmän. Hankkeen päätteeksi julkaistiin Kumppanuuskäsikirja – näkökulmia monitoimijaisen yhteistyön kehittämiseen. Hankkeen toteutuksesta on vastannut Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom.

2 HANKKEEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ORGANISOINTI

MontEri -hankkeen toiminta-alueena oli Kaakkois-Suomi sekä Päijät-Häme. Kaakkois-Suomi käsittää Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntien alueet ja se on maantieteellisesti ja väestöllisesti hyvin moninainen alue, jonka eteläisimmät kunnat sijaitsevat Itämeren rannalla ja pohjoisimmat kunnat Järvi-Suomen alueella. Kaakkois-Suomi jakautuu neljään seutukuntaan, joista Etelä-Karjalassa sijaitsevat Imatran seutukunta ja Lappeenrannan seutukunta ja Kymenlaaksossa Kouvolan seutukunta ja Kotka-Hamina seutukunta. Kaakkois-Suomessa on hankkeen alueella 16 kuntaa; Hamina, Iitti, Imatra, Kotka, Kouvola, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Parikkala, Pyhtää, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Taipalsaari ja Virolahti. Alueella on kaksi kuntaliitosten myötä syntynyttä maantieteellisesti laajaa kaupunkia Kouvola ja Lappeenranta, jotka molemmat sisältävät laajoja maaseutualueita.

Päijät-Hämeen maakunta koostuu 11 kunnasta ja kaikki Päijät-Hämeen kunnat kuuluvat Lahden seutukuntaan. Päijät-Häme on aluerakenteellisesti kaksijakoinen siten, että Salpausselän eteläpuolinen maakunta on tyypillistä etelä-suomalaista tiheään asuttua peltoviljelyn aluetta kun taas pohjoisosat harvaan asuttua metsätalousaluetta. Vesijärvi ja Päijänne jakavat maakunnan pohjoisosan läntiseen ja itäiseen Päijät-Hämeeseen. Alueen kunnat ovat: Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä.

MontEriin toimialueella on asukkaita kaiken kaikkiaan noin 412 974. Kuntien ja niiden asukkaiden lisäksi hankkeen toimintaan osallistuivat Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson sairaanhoitopiirit, kansalais- ja järjestötoimintaa tuottavat järjestöt ja yhdistykset, Kaakkois-Suomen 4H-piiri, Päijät-Hämeen kylät ry, Etelä-Karjalan kylät ry, Kymenlaakson kylät ry, Päijät-Hämeen sosiaaliturvayhdistys ry/Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskus –hanke (2012-2015), Ravimäkiyhdistys ry/ Yksillä Purjeilla kumppanuushanke (2013-2016), Mallu kylillä 2 -hanke ja EK-ARTU –hanke.

MontEri-hanketta hallinnoi ja koordinoi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom. Hankkeen vastuuhenkilönä on toiminut toimitusjohtaja Leena Kaljunen. Hankkeen käytännön toteutuksesta ovat vastanneet projektipäällikkö Pirkko Haikara, tietoteknologian kehittämissuunnittelija Tuula Kontio, kehittämissuunnittelija Kai Kortelainen ja projektikoordinaattori Heini Maijanen. Hankkeen lisäresurssina on työskennellyt taloussihteerit Tuija Kiljunen, erikoissuunnittelija Maarit Hiltunen-Toura ja atk-suunnittelija Niklas Lyytikäinen. Kesällä 2013 hanke työllisti 4 opiskelijaa kuukauden työsuhteisiin luomaan yhdistysinfon yhdistysrekisteriä. Sosionomiopiskelija Jaana Kausniemi suoritti sosionomin opintoihinsa liittyvää harjoittelua ajalla 14.10.–30.11.2013.

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui hankekauden aikana 6 kertaa 5.10.2012, 15.3.2013, 15.10.2013, 11.3.2014, 4.9.2014 ja 11.12.2014. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Leena Kaljunen, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socomin toimitusjohtaja. Ohjausryhmän tehtävänä oli ohjata ja arvioida hankkeen toimintaa sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Ohjausryhmässä oli edustettuna rahoittajan, hanke- ja yhteistyökumppaneiden edustajat (liite 1).

MontEri –hanke toimi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta Kaakkois-Suomen ja Hämeen ELY –keskusten myöntämällä rahoituksella. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 451 117 €.

3 ARVIOINNIN TOTEUTUS

Ensimmäisessä ohjausryhmän kokouksessa käsiteltiin hankkeen arviointisuunnitelma. Arvioinnin tarkoituksena on ollut hankkeen toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumisen seuranta ja arviointi. Hankkeen kuussa arviointia on tehty itsearviointina hankkeen työryhmissä (järjestökehittäjät, testiryhmät, ohjausryhmä ja hankkeen henkilöstö) hyödyntäen kumppanuushankkeiden keskinäistä vertaisarviointia. Hankkeen loppuvaiheessa toteutettiin arviointidialogi ulkopuolisen vetäjän johdolla. Hankkeen tavoitteet ovat toteutuneet hyvin, mikä kuvataan tiivistetysti MontEri-hankkeen 2012–2014 toteutus suunnitelmassa (liite 2).

4 HANKKEEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Hankkeella on ollut kolme päätavoitetta, jotka ovat:

- 1) Kaakkois-Suomen ja Päijät-Hämeen maaseudulla toimivien järjestöjen, yhdistysten, vapaaehtoisten, oppilaitosten ja yritysten sekä kuntatoimijoiden avoin ja kumppanuuteen perustuvan tuloksekkaan yhteistyön edistäminen
- 2) Järjestöjen tekemän hyvinvointi- ja vapaaehtoistoiminnan näkyväksi tekeminen Kaakkois-Suomessa ja Päijät-Hämeessä
- 3) Kaakkois-Suomen ja Päijät-Hämeen maaseudun asukkaiden kansalaistoiminnan mahdollisuuksien näkyväksi tekeminen

Hankkeen varsinaisina kohderyhminä olivat Kaakkois-Suomen ja Päijät-Hämeen maaseudun ja haja-asutusalueiden kolmannen sektorin toimijat ja kunnat. Hankkeen välillisinä kohderyhminä ovat olleet maaseudun asukkaat, yritykset sekä oppilaitokset.

Hankkeen toteutus sujui toteutussuunnitelman mukaisesti. Kaakkois-Suomen sosiaali-alan osaamiskeskus Oy Socomille hanke loi mahdollisuuden tutustua ja verkottua maaseudun kolmannen sektorin ja muiden maaseudun toimijoiden kanssa. Hankkeen toimet olivat laajat ja toteutus riippuvainen myös kumppanien aikatauluista ja sitoutumisen asteesta. Tämä oli yksi hankkeen riskeistä kuten myös hankehenkilöstön mahdollinen vaihtuminen. Riskit pystyimme hallitsemaan ja hanke saatiin toteutumaan tavoitteiden mukaisesti hakemalla hankkeen toteutukselle lisää aikaa.

5 HANKKEEN TOIMENPITEET JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Hanketta on toteutettu hankkeen päätavoitteista konkretisoitujen toimenpiteiden mukaisesti. Toteutussuunnitelma (liite 2) on tarkentunut hankkeen edetessä ja toiminut myös hankkeen toimenpiteiden seurannan välineenä. Hanketta on toteutettu työryhmätyöskentelyjen, ryhmien työtä tukevien työkokousten, kokeilutoimintojen, erilaisten asukas- ja kyläfoorumien ja käytäntöjen levittämisen avulla koko Kaakkois-Suomen alueella sekä Päijät-Hämeessä. Työskentely on tapahtunut verkostotyöskentelynä yhteistyössä kuntien, kolmannen sektorin, oppilaitosten, yksityisten palveluntuottajien sekä hankekumppaneiden kanssa.

5.1 KAAKKOIS-SUOMEN JA PÄIJÄT-HÄMEEN MAASEUDULLA TOIMIVIEN JÄRJESTÖJEN, YHDISTYSTEN, VAPAAEHTOISTEN, OPPILAITOSTEN JA YRITYSTEN SEKÄ KUNTATOIMIJOIDEN AVOIN JA KUMPPANUUTEEN PERUSTUVAN TULOKSEKKAAN YHTEISTYÖN EDISTÄMINEN

5.1.1 SELVITETÄÄN KAAKKOIS-SUOMEN MAASEUDUN ASUKKAIDEN HYVINVOINTIA JA PALVELUTARPEITA

Toukokuussa 2012 toteutettiin Kaakkois-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvointia ja palvelutarpeita selvittävä kysely, jonka pääteemat olivat seuraavat:

1. Millainen kuva kaakkoissuomalaisen maaseudun asukkaalla on hyvinvoinnin tilastaan?
2. Mitä ja mihin viestintäkanavia käytetään?
3. Onko järjestöjen-/yhdistysten toiminta maaseudulla tiedostettua?
4. Miten asukas-/kyläyhteisön tiedottaminen toimii?
5. Käytetäänkö koulutettujen nuorten tarjoamia palveluita arjessa apuna?
6. Mitä ajatuksia Palvelukeskustoiminta tuo maaseudun asukkaalle?

Maaseudulla olevien palveluiden turvaaminen asettaa haasteita. Kunta- ja palvelurakenne uudistuksen myötä maaseutu kyliä on yhdistetty keskuskuntiin ja julkisen sektorin tuottamia palveluja on siirtynyt kyliltä kaupunkikeskuksiin. Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyöllä pyritään turvaamaan palveluiden säilyminen kyläalueilla. Yhteistyöllä voidaan edistää asukkaiden fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä hyvinvointia. Teknologian kehittymisen antaa uusia mahdollisuuksia palveluiden järjestymiseen ja järjestämiseen maaseudulla. Siksi onkin tärkeää tiedostaa, miten maaseudun asukkaat hyödyntävät nyt ja miten he haluaisivat hyödyntää teknologian suomia mahdollisuuksia arkipäivän apuvälineenä tai palveluiden tuottamisessa. Ihmisen antama palvelua ja inhimillistä läsnäoloa ei voida täysin korvata teknologialla, mutta teknologian avulla voidaan helpottaa useita arkisia toimia. Toteutetun kyselyn pohjalta on kirjoitettu artikkeli, joka ilmestyy *Maaseudun uusi aika* lehdessä huhti-toukokuun vaihteessa 2015.

Tuotokset: Sähköiset versiot osoitteessa

http://www.socom.fi/monteri_tietopankki

Kontio, Tuula (2013).
Kaakkois-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvointikysely

5.1.2 KARTOITETAAN MUUALLA OLEVIA HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Hankkeen alussa tehtiin aiesopimukset Kansalaisareena ry:n ja Päijät-Hämeen Sosiaaliturvayhdistys ry:n sekä Ravimäkiyhdistys ry:n kanssa. Kansalaisareena ry haki Raha-automaattiyhdistykseltä kahta kehittämishanketta Vapaaehtoistoiminnan resurssiverkoston laatu-yhteistyö keskusten toiminnan kehittämiseksi hanketta (2012 – 2015) ja Joukkoistamisen ja vertaistuotannon edistäminen yhdistysten kansalaistoiminnassa hanketta (2013 – 2015). Nämä Kansalaisareena ry:n hankkeet eivät saaneet rahoitusta, joten yhteistyö hankkeiden

kanssa jäi toteutumatta. Sen sijaan käynnistyi Avita kaveria (2014 - 2016) RAY:n rahoittama ja Kansalaisareena ry:n hallinnoima valtakunnallinen projekti, jonka päämääränä on lisätä vertaistoimintaa sekä yhteistyötä eri järjestötoimijoiden kesken. Projekti tukee järjestöjä ja yhteisöjä vertaistoimijoiden rekrytoinnissa, koulutuksessa ja työohjauksessa sekä tiedottaa vertaisuuden merkityksestä. Prosessissa luodaan alueellinen vapaaehtoisten vertaisohjaajien koulutusmalli. Lisäksi valtakunnan tasolla tuoteistetaan paketti, jota järjestöt pystyvät modifioimaan omiin tarpeisiinsa. Paketti on veloituksetta kumppaniryhmittöiden käytettävissä.

Päijät-Hämeen Sosiaaliturvayhdistyksen hallinnoima Päijät-Hämeen kumppanuuskeskus -hanke (2012 -2015) käynnistyi keväällä 2012 ja hanke kokoaa Päijät-Hämeeseen eri tahojen muodostamaa Kumppanuusverkostoa. Verkosto rakentuu kuntalaisten, yhdistysten, järjestöjen, seurakunnan, yhteisöjen, kuntatoimijoiden, yritysten ja oppilaitosten yhteistoiminnasta. Kumppanuusverkoston tavoitteena on suunnitelmallinen yhteistyö. Yhteistoiminnan avulla on tarkoitus synnyttää ja tiivistää asukkaiden sosiaalisia verkostoja ja luoda omaehtoista toimintaa sekä lisätä tietoa olemassa olevista palveluista ja toiminnasta.

Ravimäkiyhdistyksen Yksillä Purjeilla –kumppanuushanke (2013 - 2016) tuli mukaan yhteistyöverkoston vuoden 2013 alusta. Hanke toimii Haminan, Kotkan ja Loviisan alueilla, tavoitteenaan alueen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Hanke kokoaa yhteen eri toimijoita, erityisesti alueen yhdistyksiä, ja tekee yhteistyötä kuntien, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Hanke on perustanut yhdistystoimijoille suunnattuja kumppanuustaloja hankepaikkakunnille ja niiden toimintaa kehitetään, seurataan ja arvioidaan hakkeen toimesta. Hankkeen päämääränä on myös luoda uudenlainen yhdistystietopankki, virtuaalikumppanuustalo.

Vuonna 2014 hankeverkostoon liittyi mukaan Keski-Uudenmaan yhdistysverkoston hallinnoima Tukipolkuja –hanke (2013-2016). Hankkeen tavoitteena on kolmannen sektorin tuottamien palvelujen mallintaminen palveluprosesseiksi, erityyppisten kumppanuuksien mahdollistaminen ja rakentaminen, toimijoiden roolien ja vastuiden tarkentaminen sekä näkyväksi tekeminen. Lisäksi hankkeessa kehitetään jär-

jestöjen välistä yhteistyötä ja resurssien rationalisointia (taloudelliset-, aika-, tila-, henkilöstö- ja osaamisresurssit).

Päijät-Hämeen kumppanuuskeskus –hankkeen, Yksillä Purjeilla – kumppanuushankkeen ja Tukipolkuja –hankkeen työntekijöiden kanssa olemme säännöllisesti kokoontuneet vaihtamaan ajatuksia, suunnittelemaan yhteisiä toimia sekä hyödyntäneet kaikissa hankkeessa saatuja kokemuksia, tietoa ja osaamista oman kehittämistyön tukena. Laajalla hankealueella ei ole mahdollista jalkautua joka paikkaan ja voidaan ajatella, että tämä hankeyhteistyö on luonut mahdollisuuksia ”näkyä” ja ”kuulla” laajemmin kuin pelkästään omalla toiminnalla olisi ollut mahdollista. Yhteistyön toimivuudesta, tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta on tulossa arviointia Päijät-Hämeen kumppanuusverkoston toteuttamana. Arviointi valmistuu kevään 2015 aikana.

Kumppanuutemme Avita kaveria –hankkeen kanssa mahdollisti vertaistukiohjaajien kouluttajakoulutuksen käynnistymisen toukokuussa 2014 Kaakkois-Suomen alueella. Kouluttajakoulutus alkoi Lappeenrannassa toukokuussa ja siihen ilmoittautui osallistujia koko hankealueeltamme. Koulutuskokonaisuus päättyi marraskuussa 2014 koulutuksen käyneiden työnohjausistuntoon. Toiminta jatkuu alueellamme näiden koulutettujen vertaistukiohjaajien toimesta uusina vertaistoimijoiden koulutuksina sekä yhteisellä vertaistuen ja –toiminnan markkinoinnilla.

Hankkeen aikana käytiin keskusteluja Kaakkois-Suomen alueen ammattikorkeakoulujen sekä Jyväskylän Kansalaisyhteiskunnan maisteriohjelman kanssa kansalaisyhteiskunta lähtöisistä täydennyskoulutustarpeista sekä opetussuunnitelma sisältöjen täydentämistarpeista erityisesti järjestösektorin roolin avaamisen osalta eri hyvinvointipalveluiden kokonaisuudessa. Hankkeen työntekijät ovat myös välittäneet opinnäytetyö ja kandidaatin tutkielma aiheita sekä antaneet ohjaus- ja konsultaatioapua opiskelijoille opinnäytetöiden tekemiseen.

Järjestökentän, oppilaitosten ja opiskelijoiden keskinäisen vuorovaikutuksen vahvistamiseksi hankkeessa käynnistettiin aamukahvitalaisuudet Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueilla sekä suunnittelimme Kymenlaakson Ammattikorkeakoulun sekä Jyväskylässä sijaitsevan

Kansalaistoiminnan keskus Mataran kanssa yhteisten verkkoluentotilaisuuksien järjestämistä Jyväskylän ja Kouvolan välillä. Jyväskylän kansalaistoiminnan keskus Matarassa on yhteistoimintamalli keskuksen, järjestöjen ja alueen oppilaitosten yhteistyölle ja tämän yhteistoimintamallin ansiosta on syntynyt säännöllisesti tapahtuvaa luentosarjatoimintaa, jonka tavoitteena on välittää ja tuoda esille opiskelijoiden tekemää tutkimusta järjestötoimintaan liittyen. Tämä toimintamalli ei vielä tässä vaiheessa herättänyt alueellamme riittävää kiinnostusta toteutuakseen ja kehittyäkseen eteenpäin. Päijät-Hämeen alueella sosiaalialan osaamiskeskus Verso järjestää aamukahvitilaisuuksia, joissa olemme olleet hankkeena esillä.

Tuotokset: Sähköiset versiot osoitteessa

http://www.socom.fi/monteri_tietopankki

Pakkanen, Emilia (2013) Kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö. Kuntatoimijoiden näkemyksiä Kaakkois-Suomen alueen järjestöyhteistyöstä. Kandidaatin tutkielma. Yhteiskuntapolitiikka. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Jyväskylän yliopisto.

Eskola, Kaisa & Tiihonen, Noora (2014) Ikäihmisten kotona selviytyminen ja palveluiden tarve erään taajaman ulkopuolisella alueella. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

5.1.3 TYÖSTETÄÄN KUMPPANUUSKÄSIKIRJAA; MALLEJA KUNTIEN, JÄRJESTÖJEN JA MUIDEN TOIMIJOIDEN VAHVISTAMISEKSI

Vuoden 2012 loppuun mennessä laadittiin kumppanuuskäsikirjaproessin toteutussuunnitelma ja aikataulu sekä kartoitettiin muualla Suomessa laadittuja yhteistyötä tukevia kuntakohtaisia, seudullisia ja maakunnallisia järjestöstrategioita, -suunnitelmia ja -sopimuksia. Kartoitustyö antoi näkemyksiä eritasoisten strategioiden ja kumppanuusmallien heikkouksista ja vahvuuksista. Kaakkois-Suomen yhdistysten yhteistyön nykytilaa ja tulevaisuuden tarpeita selvitettiin yhdistyksille ja

kuntatoimijoille huhtikuussa 2013 suunnatuilla sähköisillä kyselyillä, kuntatoimijoiden haastatteluilla sekä jalkautumalla Etelä-Karjalan maaseutukyliin. Kyselyn tulokset koottiin **Kohti kumppanuutta – raporttiin** Tulokset kuntatoimijoiden näkemyksistä ja tarpeita järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä julkaistiin Emilia Pakkasen yhteiskuntapolitiikan kandidaatin tutkielmassa ”**Kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö. Kuntatoimijoiden näkemyksiä Kaakkois-Suomen alueen järjestöyhteistyöstä**”. Päijät-Hämeen osalta yhteistyön ja kumppanuuden nykytilaa selvitti **Kumppanuuskysely (2013)** ja sen toteutti yhteistyössä Päijät-Hämeen kumppanuuskeskushanke, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso ja Päijät-Hämeen Kylät ry.

Keväällä 2013 toteutettiin Etelä-Karjalassa yhdessätoista maaseutukylässä Vaihdon tori –kuntakierros ja kiertueelta kerätyt opit ja hyvät käytännöt koottiin julkaisuun **Vaihdon tori –kuntakierros. Hyviä toimintamalleja eteläkarjalaisista kylistä**. Kiertue järjestettiin yhteistyössä Etelä-Karjalan Kylät ry:n, Eksoten Mallu kylillä 2 -hankkeen ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston Etelä-Karjala-instituutin Kulttuurikutinaa-hankkeen kanssa. Kymenlaaksossa ryhdyttiin huhtikuussa 2013 ideoimaan Kouvolan alueen Sote-järjestöjen ja Kymenlaakson Kylät ry:n Sopiva Kylä hankkeen kanssa järjestöjen ja kylien yhteistoimintaa. Tämän yhteistyön tuloksena toteutettiin kesällä 2013 **Voimarinki Roadshow kesäkiertue**, joka toi järjestötoimintaa ja sen mahdollisuuksia näkyviin Sippolan, Verlan ja Ummeljoen kyläyhdistysten järjestämiin kylätapahtumiin. Tapahtumat mahdollistivat kylillä asuvien ja järjestötoimijoiden kohtaamisen sekä samalla oli mahdollisuus keskustella asukkaiden tarpeista ja toiveista oman alueen yhdistystoiminnan vireyttämisen ja yhdistystoiminnan tarpeiden suhteen. Tämän pohjalta sote-toimijat ja kyläyhdistykset voivat jalostaa alueen asukkaiden tarpeista lähtevää yhteistä toimintaa.

Nämä selvitykset, raportit ja toimet osoittivat kumppanuuskäsikirjaa varten tärkeää taustatietoa. Muun muassa sen, että kunta-järjestöyhteistyötä ja järjestöjen keskinäistä yhteistyötä leimaa sattumanvaraisuus ja yhteistyön kehittäminen aidosti kaikkia osapuolia hyödyttäväksi on koettu hankalaksi.

Kumppanuuskäsikirjaan on koottu tietoa kumppanuuden rakentumisen edellytyksistä ja opit hankkeen aikana toteutetuista kehittämiskokeiluista, joissa tavoitteena oli saada eri sektoreiden toimijat motivoitumaan yhteistyöstä ja etsimään yhteistyöasetelmia yhteiseksi hyväksi, löytämään toisiaan täydentäviä resursseja ja itselleen sopivia yhteistyökumppaneita sekä käynnistämään vuoropuhelua alueen toimijoiden kesken. Kumppanuuskäsikirjassa kuvataan myös niitä menetelmiä, joita hankkeen kehittämiskokeiluissa käytettiin.

MontEri-hanke on toimillaan ollut tukemassa ja mahdollistamassa Etelä-Karjalaan vireillä olevan yhdistysten yhteistyöyhdistyksen perustamista. Etelä-Karjalan yhdistysverkoston valmistelu käynnistyi marraskuussa 2013 MontEri-hankkeen järjestämässä **Yksin vai Yhessä -järjestötilaisuudessa**, jolloin todettiin, että Etelä-Karjalaan tarvitaan kaikkia yhdistyksiä palveleva yhteistyöverkosto kehittämään ja tukemaan alueen järjestötoimintaa. Suunnittelua jatkettiin 50 järjestön voimin maaliskuussa 2014 **Yhessä eteenpäin! -järjestöpäivässä** Saimaan ammattikorkeakoululla. Suunnittelussa on ollut mukana yhdistyksiä eri aloilta ja myös useita maakunnallisia järjestöjä. MontEri-hanke järjesti tutustumismatkoja Jyväskylän Kansalaistoiminnan keskus Mataraan, Haminan kumppanuustaloon ja Kouvolan Vammaisjärjestöjen Toimitila Veturiin, joista kaikista kerättiin vinkkejä ja näkökulmia järjestöjen yhteistyörakenteeseen ja toiminnalliseen yhteistyöhön. Hankkeesta pystyttiin tarjoamaan yhteistyön valmistelulle koordinoivaa panosta, kokoon kutsuja, tiedotusapua ja kokoontumisten tuosten yhteen vetävää ja eteenpäin työstävää apua.

MontEri-hankkeen aikana havaittiin, että ihmisten sitoutumishalukkuuden vähentyessä ja vapaa-ajanviettopojen monipuolistuessa yhdistykset joutuvat entistä ahkerammin houkuttelemaan toimintaansa mukaan uusia jäseniä ja vapaaehtoisia. Samanaikaisesti kunnat tarvitsevat entistä enemmän järjestöjä kumppanikseen asukkaiden hyvinvoinnin ja arjen turvaamiseen kun kuntien omat toimet eivät yksistään ole riittäviä erityisesti laajoja maaseutualueita käsittävän Kaakkois-Suomen alueella. **Yhdistykset 2020 –luvun toimintaympäristöissä** keskustelufoorumit järjestettiin huhtikuussa 2014 Lappeenrannassa ja Kouvolassa. Näissä tilaisuuksissa pohdittiin, miten järjestökentän ko-

kemiin haasteisiin voidaan yhdessä alueen toimijoiden kanssa vastata ja yhteistyötä eri sektoreiden välillä tukea.

Päijät-Hämeen alueella tärkeitä yhteistyökumppaneitamme on ollut Päijät-Hämeen kumppanuuskeskus –hake ja Päijät-Hämeen kylät ry:n Kylä välittää –hanke, joka päättyi 31.12.2012. Kylä välittää –hankkeen päättymisen jälkeen yhteistyökumppanina on toiminut Päijät-Hämeen kylät ry:n kyläasiamies Timo Taulo. Kyläasiamies on ollut tärkeä yhteistyölinkki alueen kyliin ja hänen kanssaan ideoitin Padasjoen kyläsuunnitelmaa 2015–2020 tukeva Hyvinvoinnin arvoverkko-prosessi, joka oli tarkoitus toteuttaa yhteistyössä MontEri-, Yhdessä tulevaan (Päijät-Hämeen Kylät ry) ja Päijät-Hämeen kumppanuuskeskus-hankkeiden kesken. **Hyvinvoinnin arvoverkko-prosessin** avulla oli tarkoitus kerätä yhteen padasjokelaiset voimavarat ja ohjata kolmannen- ja julkisen sektorin hyvinvointia edistävää työtä samaan suuntaan. Arvoverkko-prosessin avulla olisi kyetty kartoittamaan ne aineelliset ja aineelliset tuotot ja kustannukset, joita on tarkasteltava kunnan hyvinvointipalveluita järjestettäessä. Lisäksi prosessi olisi tuottanut lisäarvoa järjestöjen ja yhdistysten työhön avaamalla ymmärrystä niiden vahvuuksista ja osaamisesta. Hyvistä suunnitelmista huolimatta tämä prosessi ei käynnistynyt hankkeista riippumattomista syistä.

Päijät-Hämeen kumppanuuskeskus –hankkeen kanssa on oltu yhteistyössä kyläkierroksilla, virkamiestapaamisissa ja kumppanuusilloissa Kärkölässä, Hämeenkoskella, Orimattilassa, Hollolassa, Asikkalassa ja Sysmässä. Hankkeemme on ollut mukana toteuttamassa Päijät-Hämeen kumppanuuskeskus – hankkeen dialogisia arviointitilaisuuksia. Tilaisuudet ovat tuoneet näkyväksi alueen toimijoiden kumppanuutta, niiden edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Päijät-Hämeen sosiaaliturvayhdistyksen strategiaproessin ohjaamisen kautta päästiin kehittämään yhdistyksille sopivaa strategiatyöskentelyn mallia yhteistyössä Päijät-Hämeen kumppanuuskeskuksen kanssa. Näitä kaikkia kokonaisuuksia ei ollut mahdollista viedä loppuun MontEri –hankkeen aikana, joten toimia Päijät-Hämeessä jatkaa Päijät-Hämeen kumppanuushanke.

Nämä kaikki keskustelut ja kohtaamiset ovat olleet tarpeellisia ja vie-
neet eteenpäin tahtotilaa tehdä yhteistä matkaa kohti monitoimijaista
verkostotyötä tässä tällä hetkellä vielä kovin pirstaleisessa toimijaken-
tässä.

Tuotokset: Sähköiset versiot osoitteessa http://www.socom.fi/monteri_tietopankki

Maijanen, Heini (2013) Kohti kumppanuutta? Selvitys yhdistysten yhteistyösuhteiden ny-
kytilasta ja tulevaisuuden tarpeista Kaakkois-Suomessa. Kaakkois-Suomen sosiaalialan
osaamiskeskuksen julkaisu B.16:2013.

Ek, Anna-Kaisa & Jussila, Marja & Kähkönen, Heini & Maijanen, Heini & Wikström-
Koikkalainen, Marika (2013) Vaihdon tori –kuntakierros. Hyviä toimintamalleja eteläkarja-
laisista kylistä. Kaakkois-suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisu B.15:2013.

Maijanen, Heini & Haikara, Pirkko (2014) Kumppanuuskäsikirja – näkökulmia monitoimijai-
sen yhteistyön kehittämiseen. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisu-
ja A.8:2014.

Yksin vai yhdessä? järjestöpäivän 30.11. koonti Puimala-keskustelun ja työskentelyn osalta.

Yhdessä eteenpäin! -järjestöpäivän 29.3.2014 kooste.

Matkaraportti: Tutustumismatkalla Kansalaistoiminnan keskus Matarassa 4.2.2014

Matkaraportti: Tutustumismatkalla Haminan kumppanuustalo Hilmassa ja Kouvolan vam-
maisjärjestöjen yhdistyksen Toimitila Veturissa 12.9.2014

Yhdistykset 2020-luvun toimintaympäristössä keskustelufoorumien materiaalia: 3.4.2014
Lappeenranta ja 4.4.2014 Kouvola.

5.2 JÄRJESTÖJEN TEKEMÄN HYVINVOINTI- JA VAPAAEH- TOISTOIMINNAN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN

5.2.1 KEHITETÄÄN SÄHKÖISTÄ JÄRJESTÖTIETOPALVE- LUA JA KOOTAAN KAAKKOIS-SUOMEN SEKÄ PÄIJÄT- HÄMEEN JÄRJESTÖJEN JA YHDISTYSTEN YHTEYSTIE- DOT KARTTAPOHJAIISIIN JÄRJESTÖHAKEMISTOIHIIN

Kansalaisbarometrin (2011) mukaan suomalaiset pitävät tärkeinä
mahdollisuuksiaan osallistua järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan. Kaksi
kolmesta suomalaisesta pitää järjestöjen tarjoamaa tukea tärkeänä
oman hyvinvoinnin kannalta. Huomattava osa järjestöjen toiminnasta
tapahtuu paikallisyhdistyksissä. Harrastus- ja virkistystoiminta sekä
vapaaehtoistoiminta ovat yhdistysten toiminnan keskeisiä osa-alueita.

Harrastus- ja virkistystoimintana yhdistykset järjestävät erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille monipuolista toimintaa, esimerkiksi matkoja, retkiä, kulttuuriharrastuksia, tapahtumia sekä liikuntaryhmiä ja –kerhoja. Nämä toimintamuodot ovat luonteeltaan hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä luovia ja ehkäisevän toiminnan muotoja. Järjestöt ja paikallisyhdistykset ovat olemassa ihmisiä ja heidän tarpeisiinsa vastaamista varten oli se sitten harrastus- ja virkistystoimintaa tai vertaistoimintaa, jossa samankaltaisia kokemuksia ja elämäntilanteita kohdanneet ihmiset voivat jakaa kokemuksiaan ja näin saada tukea toinen toisiltaan.

Tästä kaikesta toiminnasta tarvitaan tietoa, jotta toiminnan ja osallistumisen tarpeessa olevat kansalaiset löytävät järjestöt ja niiden tarjoamat palvelut sekä mahdollisuudet oikeaan aikaan. Viranomaiset tarvitsevat tietoa kolmannen sektorin toiminnasta mm. palveluohjauksessa, jossa keskiössä on ihmisen voimavarojen ja toimintamahdollisuuksien lisääminen yhdessä asiakkaan kanssa.

Paikallisten yhdistysten näkyvyys ja työskentely sähköisen viestinnän alueella on kovin kirjavaa ja yhdistykset kaipaavat tukea sekä verkostoitumisen mahdollisuuksia myös tämän työskentelyn osalta. Kotisivutalkoot toukokuussa 2013 Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueilla mahdollistivat yhteistä näkyvyyden edistämistä sähköisiä viestintätapoja hyödyntämällä. Talkoiden antia oli toinen toisiltaan oppiminen ja verkostoituminen alueen toimijoiden kesken.

YHDISTYSINFO –järjestöverkkopalvelun kehittäminen aloitettiin toukokuussa 2012 sopivien järjestöhakemistoratkaisujen pohdinnalla sekä samanaikaisesti lähdettiin rakentamaan sivustoa Joomla-moduleille, sillä halusimme varmistaa sivuston tietojen käyttömahdollisuuden myös muissa alueellisissa ja valtakunnallisissa palveluhakemistosovelluksissa avoimen rajapinnan kautta. Tammikuussa 2013 kutsuttiin koolle järjestökehittäjätyöryhmä (liite 3), joka koostui Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan alueen järjestötoimijoista. Järjestökehittäjätyöryhmän kanssa työstettiin verkkopalvelun luokittelurakenne sekä pohdittiin palvelun sisällön rakenteita ja tarpeita. Sivuston edelleen kehittämiseksi sekä toimivuuden testaamiseksi perustettiin kaksi testiryhmää (liite 4) Etelä-Karjalan ja Kymenlaaksoon alueille. Molemmat

testiryhmät kokoontuivat ajalla 20.9.2013–29.4.2014 kolme kertaa teematyöpajoihin (Yhdistysinfo nykyinen rakenne ja sisältö, Nykyinen rakenne ja toiveet tulevaisuuteen, Käytettävyysestaus). Testiryhmien palautteen pohjalta järjestöverkkopalvelua työstettiin eteenpäin ja kehitettiin verkkopalvelua palvelemaan paremmin eri käyttäjäryhmien tarpeita sekä korjattiin testiryhmien havaitsemia toimimattomia osioita.

YHDISTYSINFO –järjestöverkkopalvelun markkinointiin tilattiin suunnitelma, jonka tuotti Tietomaakunta eKarjala Oy:stä Heli Pajuvirta. Markkinointisuunnitelmaan sisältyi myös mainosvideon teko, joka löytyy YHDISTYSINFO – järjestöverkkopalvelun sivuilta. Syyskuussa 2014 toteutettiin järjestöverkkopalvelun markkinointitempaukset, jolloin lähestyttiin kirjepostilla niitä yhdistyksiä, joiden tiedot eivät vielä löytyneet yhdistysinfosta ja sähköpostilla niitä yhdistyksiä, joiden tiedot löytyvät palvelusta. Näin saimme uusia yhdistyksiä mukaan YHDISTYSINFO – järjestöverkkopalveluun sekä samalla keräsimme kyselyllä tietoa sivuston käytettävyydestä sekä kehittämistarpeista.

Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa on 7497 rekisteröitynyttä yhdistystä (v. 2013) ja näistä yhdistyksistä 2472 löytyy tällä hetkellä YHDISTYSINFO – järjestöverkkopalvelusta. Järjestöverkkopalvelun avulla järjestötoiminta tulee näkyväksi ja eri toimijat löytävät toisensa helpommin, kansalaiset löytävät järjestöt palveluineen entistä helpommin ja viranomaisen tekemä palveluohjaustyö helpottuu kun järjestöjen tiedot löytyvät yhdestä osoitteesta. Yhdistysinfoon liittyminen ja sen käyttäminen on yhdistys- ja järjestötoimijoille maksutonta ja toiminnot on tehty mahdollisimman yksikertaiseksi. Yhdistysten hakemiseen, tietojen lisäämiseen ja päivittämiseen löytyy ohjeet järjestöverkkopalvelusta. Hankkeen päätyttyä sivuston ylläpidosta vastaa Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom. YHDISTYSINFO – järjestöverkkopalvelu otettiin käyttöön myös Loviisan alueella keväällä 2014 Yksillä Purjeilla –kumppanuushankkeen toimesta.

Samanaikaisesti kanssamme myös usealla muulla alueella kehitetään erilaisia alueellisia järjestöjen ja yhdistysten toimintaa tukevia verkkopalveluja. Nämä toimijat kuuluvat Reilut Parastajat verkostoon, jonka tarkoituksena on kehittää järjestöjen viestintää, järjestöjen tietotekno-

logiaosaamiseen sekä sähköisiin palveluihin liittyviä toimintamalleja ja työkaluja sekä tukea niiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä. Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom liittyi kyseisen verkoston jäseneksi kesäkuussa 2014 ja näin pääsimme YHDISTYSINFO –järjestöverkkopalvelu osalta mukaan verkostoon, jonka jäsenet ovat samanlaisten kehittämisasioiden äärellä kuin täällä Kaakkois-Suomessakin ollaan.

YHDISTYSINFO- järjestöverkkopalvelumme sai valtakunnallista näkyvyyttä kun sosiaali- ja terveysjärjestöjen ja niiden sidosryhmien 1400 ihmistä kokoontui 8.-9.10.2014 M/S SOSTE-risteilylle. Olimme mukana Yksi elämä -hankkeen ja Reilut Parastajat -verkoston sessiossa, jossa esiteltiin sitä, kuinka nykyaikana rakennetaan toimivia verkkopalveluita yhdessä kohderyhmien kanssa ja kuinka niitä voidaan edelleen kehittää paremmaksi.

Hyvis.fi on kaikille Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Itä-Savon ja Kymenlaakson asukkaille tarkoitettu verkkosivusto, josta löytyy monipuolisesti luotettavaa tietoa terveyspalveluista sekä hyvinvointiin liittyvistä asioista. YHDISTYSINFO – Järjestöverkkopalvelu on linkitetty myös Hyvikseen, josta Hyvis.fi –sivustoilla vierailevat löytävät reitin myös yhdistysten toimintaan. 1.9.2014 alkaen Kouvolan kaupunki lopetti oman yhdistysrekisterinsä ja siirtyi käyttämään YHDISTYSINFO -järjestöverkkopalvelua omilla www.kouvola.fi sivuillansa.

Kouvolan kaupungilta ja järjestöiltä tuli toivetta myös YHDISTYSINFO paperiversiosta. Julkaisu toteutettiin Parik-säätiön hallinnoiman Aikuisen kokoisen aukko –hankkeen kanssa (rahoittajana RAY) yhteistyössä ja julkaisu ilmestyi joulukuussa 2014. Sähköisenä valmis julkaisu löytyy Yhdistysinfo.fi -sivustolta ja Kouvolan kaupungin sivuilta. Julkaisu löytyy myös Kouvolan kaupungin julkisista tiloista (Kouvolan-talo, kirjastot, hyvinvointipisteet).

Valtakunnallista yhteistyötä on tehty SAdE-SoTe Palveluhakemistoyhteistyön merkeissä THL:n kanssa. Kansallista sähköisen asioinnin vahvistamista on toteutettu KASTE-ohjelman toimenpiteenä valtionvarainministeriön Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SAdE-ohjelma) sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksella.

Toiminnan strategisesta ohjauksesta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö ja operatiivisesta toimeenpanosta Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

SADe- SoTe:n tavoitteena ovat kansallisesti toteutettavat sähköiset palvelut, joiden yhtenä osana on palveluhakemisto, jonka kautta kansalaiset löytävät mm. yleistä sosiaali- ja terveystietoa sekä näitä palveluja tarjoavia palveluntuottajia, avuntarpeen itsearviointia sekä palvelutekijäpalveluja. Monteri-hankkeen ja SADe-SoTe:n osalta on sovittu pilotointiyhteistyöstä järjestötoiminnan tietosisällön ja palveluluokittelun osalta. Tämä yhteistyö käynnistyi vuoden 2013 alusta. Toteutimme pilotointiyhteistyössä kolme palveluluokittelutyöpajaa 19.3., 16.5. ja 16.10., jolloin työskentelimme yhdessä järjestökehittäjätyöryhmämme kanssa etäyhteydellä Helsingissä järjestettyjen työpajojen kanssa. Lisäksi erityisesti Tuula Kontio on toiminut asiantuntijaroolissa THL:n suuntaan ja tuonut sähköisten palveluiden kehittämiseen liittyvää ajankohtaista tietoa hyödynnettäväksi omassa kehittämistyössämme sekä vienyt meidän työskentelyssä kertynyttä palvelukäyttäjätietoa valtakunnan työskentelyssä hyödynnettäväksi. Uudistettu Palveluvaa-ka.fi otetaan käyttöön vuonna 2015 ja se hyödyntää palveluhakemiston tietoja.

Päijät-Hämeen alueella aloitettiin palvelu- ja kansalaistoiminnan hakemistojen luominen googlen karttapohjaiseen palveluun. Palvelua on luotu ja kehitetty yhteistyössä Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskushankkeen kanssa. Kartat ovat löydettävissä kumppanuusverkosto.fi sivustoilta. YHDISTYSINFO –järjestöverkkopalvelun laajentamisesta myös Päijät-Hämeen alueelle on käyty keskusteluja ja näissä keskusteluissa on toistaiseksi päädytty karttapohjaisten hakemistojen kannalle.

Tuotokset: Sähköiset versiot osoitteessa

YHDISTYSINFO –järjestöverkkopalvelu www.yhdistysinfo.fi

YHDISTYSINFO –järjestöverkkopalvelun mainosvideo
<http://www.yhdistysinfo.fi/medialle>.

Päijät-Hämeen alueen palvelukartat:
<http://www.kumppanuusverkosto.fi/palvelut-kartalla/>

Matkaraportti M/S Soste koulutusristeilyltä:
http://www.socom.fi/monteri_tietopankki

5.2.2 JULKAISTAAN JÄRJESTÖTOIMINNAN SÄHKÖISTÄ UUTISKIRJETTÄ

Sähköinen järjestötoiminnan uutiskirje julkaistiin ensimmäisen kerran joulukuussa 2012 ja siitä lähtien sitä on julkaistu joka toinen kuukausi sähköisenä Kaakkois-Suomen järjestötiedotteena, johon on koottu yhteen MontEri –hankkeen ajankohtaisia asioita. Lisäksi uutiskirjeessä on tiedotettu ajankohtaisista järjestöjen, kuntien ja oppilaitosten yhteistyöhön liittyvistä aiheista ja tehty näin näkyväksi yhdistysten ja järjestöjen toimintaa. Uutiskirje on lähetetty niille toimijoille, jotka ovat uutiskirjeen tilanneet. Hankkeen päättyessä uutiskirjeellä oli 2333 tilaajaa Kaakkois-Suomen ja Loviisan alueella. Uutiskirje hakee vielä paikkaansa ja muotoansa tiedon välittäjänä ja MontEri hankkeen päätyttyä uutiskirje jatkaa ”elämäänsä” Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socomin toimittamana.

5.2.3 JULKAISTAAN SÄHKÖISTÄ TAPAHTUMAKALENTERIA

Yhdistysinfo.fi sivustolta löytyy Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueen sähköinen tapahtumakalenteri. Tapahtumakalenteria varten ei ole lähdetty luomaan uutta pohjaa, vaan tapahtumakalenteriosioon on linkitetty alueella jo toimivat ja käytössä olevat tapahtumakalenterit turhan päällekkäisyyden välttämiseksi.

5.3 KAAKKOIS-SUOMEN JA PÄIJÄT-HÄMEEN MAASEUDUN ASUKKAIDEN KANSALAISTOIMINNAN MAHDOLLISUUKSIEN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN

5.3.1 ETSITÄÄN PILOTTIEN KAUTTA UUSIA RATKAISUJA YKSITYISEN, JULKISEN JA KOLMANNEN SEKTORIN YHTEISTYÖHÖN MAASEUDULLA KAAKKOIS-SUOMESSA JA PÄIJÄT-HÄMEESSÄ

Hankkeen loppuraporttia kirjoittaessa voi sanoa, että alkuun koimme haasteita pilottitoimintojen löytymisen osalta ja kokeilimme ”jäättä” usean pilottiaihion osalta ennen kuin varsinaiset pilottitoimet löytyivät ja myös muut kokeilujen kannalta oleelliset toimijat olivat valmiita yhteistyöhön. Kaikki pilottitoimenpiteemme tähtäsivät yhteistyön edistämiseen monitoimijaisissa verkostoissa. Yhteistyön edistämiseen etsittiin työtapoja ja -malleja, jotka olisivat riittävän kevyitä toteuttaa, jotta ne houkuttaisivat mukaansa. Varsinaisiksi piloteiksi valikoituivat seuraavaksi esitellyt kohteet.

Yhteistyön kehittäminen arvoverkko-työskentely avulla seuraavissa monitoimijaisissa verkostoissa:

1. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksoten Mallu-auton ja alueen yhdistysten yhteistyön kehittäminen niin, että toiminta palvelee molempia tahoja ja haja-asutus alueen asukkaita entistä paremmin. (Mallu-auto on Eksoten liikkuva vastaanottoyksikkö, jossa tarjotaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja eri puolilla Etelä-Karjalaa.)
2. Etelä-Karjalan saattohoidon asiakaslähtöisen kumppanuusmallin kehittäminen niin, että pystyttäisiin takaamaan asiakkaan kannalta paras mahdollinen hoito ja toimijat voisivat hyötyä toistensa kyvykkyydestä parhaalla mahdollisella tavalla. Tarkastelussa oli mukana yksityinen, julkinen ja kolmas sektori
3. Päijät-Hämeen LINKKU -palvelubussin, yhdistysten ja oppilaitosten yhteistyön kehittäminen
4. Vanhuspalvelujen, taiteen tekijöiden, oppilaitosten, yritysten ja yhdistysten yhteistyön hyötyjen näkyväksi tekeminen ikääntyneiden kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon kontekstissa Etelä-Karjalassa sekä Kymenlaaksossa (Paletti-hanke).

Asukkaiden ja asuinalueen toimijoiden kuuleminen dialogisissa kohtaamisissa seuraavilla alueilla:

1. Kouvolan alueella työskenneltiin Voikkaan ja Myllykosken alueilla. Molemmat alueet ovat aikaisemmin olleet vahvoja paperiteollisuusalueita ja yhteisöllisyys on rakentunut tehtaalaisuuden ja tehtaan ympärille. Voikkaan paperitehtaan toiminta päättyi syyskuussa 2006 ja Myllykosken paperitehdas sulki tehdashallinsa vuoden 2011 lopussa. Voikkaalla ja Myllykoskella haluttiin vahvistaa asukkaiden, yhdistysten sekä kaupungin toimijoiden yhteistyötä sekä löytää uutta yhteistoimintaa kirjaston tiloihin.
2. Etelä-Kymenlaakson alueella asukkaita ja alueen toimijoita kohdattiin Haminassa, Kotkassa, Miehikkälässä, Pyhtäällä ja Virolahdella. Yhteensä 12 kyläillassa kuultiin asukkaiden ajatuksia oman

alueen vahvuuksista sekä kehittämiskohteista. Kyläkierroksella käytiin seuraavilla kylillä: Tavastila, Kirkkojärvi, Huruksela, Saviniemi, Pyhäntö, Kannusjärvi – Kitula, Reitkalli, Pyhtään kirkonkylä, Hirvikoski, Munapirtti ja Heinlahti.

Kyläkierroksen lisäksi järjestettiin yhdeksän asukastilaisuutta korttelikodeissa ja alueen kirjastoissa. Tilaisuudet olivat Virojoella, Haminassa, Miehikkälässä ja Kotkassa. Näiden tilaisuuksien tavoitteena oli lisätä eri toimijoiden – järjestöjen, yhdistysten, seurakunnan ja Etelä-Kymenlaakson turvallisuustyössä mukana olevien kuntien yhteistyötä alueiden viihtyvyyden ja asukkaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi.

Arvoverkko-työskentely

Arvoverkko-työskentely toi näkyväksi eri sektoreiden yhteistyön potentiaalin. Työskentely toi myös näkyväksi yhdistysten merkittävän roolin yhteistyökumppaneina julkiselle ja yksityiselle sektorille sekä oppilaitoksille. Arvoverkon avulla hahmotettiin toimijoiden aineettomien ja aineellisten resurssien lisäksi, miten eri toimijoiden roolit olisi järkevä jakaa, mitä lisäarvoa jokainen tuo verkoston toimintaan ja mitä hyötyä jokainen saa yhteistyöstä. Arvoverkko toimi motivoinnin välineenä yhteistyöhön, koska sen avulla pystyttiin tekemään näkyväksi, miksi yhteistyö kannattaa ja mistä jäätäisiin paitsi ilman yhteistä toimintaa. Työskentelyn myötä havaittiin lähes poikkeuksetta, että systemaattisen yhteistyön rakentaminen ja roolien tarkoituksenmukainen kohdentaminen edellyttävät eri toimijoista koostuvia johtamis- ja ohjausrakenteita, joissa voidaan yhdessä luoda pelisäännöt ja arvioida sekä mitata yhteistyön kehittymistä. Arvoverkko-työskentelystä voi lukea lisää kumppanuuskäsikirjasta, joka löytyy sivulta 14 kohdasta tuotokset.

Dialogiset kohtaamiset

Dialogisten kohtaamisten lähtökohtana oli saada eri alueiden asukkailta itseltään tietoa, näkemyksiä ja kokemuksia siitä, mitkä asiat he kokevat omassa hyvinvoinnissaan ja elinympäristössään tärkeiksi tekijöiksi ja kokevatko he muutos- tai kehittämistarpeita näihin liittyen.

Kohtaamisten toteutustapa tarjosi myös mahdollisuuden asukkaiden, päättäjien, yhdistystoimijoiden ja hankehenkilöstön keskinäiseen tutustumiseen. Lisäksi oli mahdollisuus käynnistää tasavertaista vuoropuhelua alueen asukkaiden ja toimijoiden sekä viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä. Tavoitteena oli luoda yhteys asukkaiden ja kaupunkiorganisaation välille – yhteys kyliltä kaupunkiin – sinne, missä kylien asukkaiden hyvinvointia tukevista toimista päätetään.

Yhdistystoimijoille ja kuntatoimijoille suunnatuissa kyselyissämme tuli esille että, käytännössä päättäjien, yhdistystoimijoiden ja alueen asukkaiden yhteisiä kohtaamisen paikkoja on varsin vähän. Eri toimijoiden tekemisistä tiedetään yllättävän vähän, jonka vuoksi yhteistyön tekeminen on vaikeaa. Yhteisten foorumien kautta saadaan kuitenkin helposti tietoa toinen toisistaan ja voidaan tutustua eri toimijoiden näkökulmiin, mitkä asiat ovat tärkeitä ja miten voidaan lisätä alueen asukkaiden hyvinvointia, turvallisuutta, viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä omalla asuinalueella. Kohtaaminen, toinen toistensa kuuleminen ja tämän kautta jokaisen henkilökohtaisten merkitysten tavoittaminen on ollut näissä piloteissa tärkeää ja arvokasta. Tilaisuuksissa on tavoiteltu yhteisymmärrystä rakentavaa dialogia.

Voikaan ja Myllykosken piloteissa osallistujina olivat Kouvolan kaupungin yhteistyön palvelun työntekijät, kirjaston ja nuorisotoimen toimihenkilöitä. Alueen pilotteja myös suunniteltiin yhdessä kaupungin työntekijöiden kanssa. Lisäksi itse iltoihin osallistui alueen asukkaita, kylätoimijoita, yhdistystoimijoita, yrittäjiä, kunnallispoliitikkoja sekä kaupungin viranhaltijoita.

Haminan, Kotkan, Miehikkälän ja Virolahden alueella pilottien suunnittelu kyläiltojen osalta alkoi hankevetoisesti ja tässä suunnittelussa oli mukana Kymenlaakson Kylät ry, EK-ARTU -hanke, MontEri -hanke, Kehittämissyhdystys Sepra ry ja Yksillä Purjeilla -kumppanuushanke. Asukastilaisuuksien osalta seudun turvallisuustyössä mukana olevat kunnat olivat jo alusta alkaen mukana meidän hanketoimijoiden kanssa kutsumassa järjestöjä, yhdistyksiä, seurakuntia ja eri viranomaisia yhteistyöhön kuntalaisten turvallisuuden lisäämiseksi. Kutsu saavuttiin toimijat ja alueen asukkaat, joita näillä tilaisuuksilla tavoiteltiin.

Pyhtään pilotti lähti rakentumaan edellisessä kappaleessa mainittujen hankkeiden yhteydenotosta Pyhtään kunnan viranhaltijoihin, jotka suhtautuivat myönteisesti yhteydenottoon. Pyhtään pilottien suunnittelussa oli mukana hanketoimijoiden lisäksi Pyhtään kunnan vs. kulttuurij- ja matkailusihteeri, vs. nuoriso- ja liikuntas sihteeri ja sosiaali- ja terveysjohtaja. Järjestettyihin iltoihin osallistui alueen kylien asukkaita, yhdistystoimijoita, yrittäjiä, kunnallispoliitikkoja ja kunnan viranhaltijoita. Dialogisista kohtaamisista ja niiden rakenteesta voi lukea lisää kumppanuuskäsikirjasta, joka löytyy sivulta 14 kohdasta tuotokset.

MontEri-hankkeen aikana järjestettiin Eksoten kanssa yhteistyössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemapäiviä eri puolella Etelä-Karjalaa: Uukuniemellä Kummun kylässä Säpinää syksyyn – tapahtuma 10.11.2012, Savitaipaleella Pettilän kylässä Hyvinvointihulinat –tapahtuma 18.5.2013 ja Parikkalassa hyvinvointiviikko 11.-18.10.2014. Hyvinvointitapahtumista saatujen kokemusten pohjalta työstettiin tapahtumaopasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemapäivien järjestämiseen.

Tuotokset: Sähköiset versiot osoitteessa

http://www.socom.fi/monteri_tietopankki

Tapahtumaopas hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemapäivien järjestämiseen

6 TULOKSET JA VAIKUTUKSET

Kolmas sektori nousee jatkuvasti esille kun etsitään uudenlaisia tapoja tuottaa hyvinvointipalveluja lähellä asiakkaita. Erityisesti maaseutualueilla, joissa välimatkat ovat pitkiä ja palveluiden saatavuus vähennee, järjestöjen ja lähiyhteisöjen merkitys on suuri. Eri sektoreiden välinen yhteistyö ja yhteistyön koordinointi ovat keskeisessä asemassa kun puhutaan elinvoimaisista ja asukkaita houkuttelevista asuinalueista ja siellä tarjottavista palveluista. Elinvoimaa ja palveluja voidaan li-

sätä monitoimijamalleilla, joissa yhteistyössä ovat mukana esimerkiksi järjestöt, yhdistykset, seurakunta, kunta ja oppilaitokset. MontEri-hankkeen aikana pyrittiin innostamaan erilaisia toimijoita yhteistyöhön ja kumppanuuteen. Yhteistyöllä ja kumppanuudella tavoiteltiin jo kaiken olemassa olevan hyvinvointi- ja vapaaehtoistyön näkyväksi tekemistä sekä uusien kumppanuuksien syntymistä.

Yhteistyötä selvitettiin ja tuotiin näkyväksi hankkeessa tuotettujen kyselyjen, kumppanuuskäsikirjan, kohtaamisten sekä YHDISTYSINFO – järjestöverkkopalvelun avulla. Näiden selvitysten pohjalta voidaan sanoa, että eri toimijoiden välistä yhteistyötä leimaa sattumanvaraisuus. Kiinnostusta suunnitelmallisemman yhteistyön kehittämiseen on, mutta sen käynnistäminen on koettu hankalaksi. Yhteistyö lähtee käyntiin toinen toisiinsa ja toimintakäytäntöihin tutustumalla. Hankkeessa on mahdollistettu tutustumisia ja kohtaamisia lukuisissa erilaisissa tilaisuuksissa. Nämä kohtaamiset ovat avanneet yhteistyön näkyjä ja mahdollisuuksia, lopputulos on kiinni itse toimijoista. Voidaan varmasti sanoa, että MontEri hankkeella on ollut oma merkityksensä eri toimijatahojen lähentymisessä, yhteistyön tunnusteluissa sekä käynnistymisessä.

Hankkeen kehittämiskokeiluissa löydettiin kaksi hyvää menetelmää arvoverkko työskentely ja dialogisen kohtaamisen menetelmät, joita hyödynnettiin hankkeen aikana yhteisen edun etsimisessä ja vuoropuhelun käynnistämisessä monitoimijaisessa yhteistyössä. Nämä menetelmät ovat kuvattuna Kumppanuuskäsikirjassa ja näin jatkossa myös muiden toimijoiden hyödynnettävissä.

Kylillä asuville on tärkeää päästä vaikuttamaan oman asuinalueensa asioihin ja saada kokemus kuulluksi tulemisesta. Kyläkiertoksemme ja asukaskuulemistilaisuutemme ovat mahdollistaneet kyläläisten äänen kuulumisen ja yhteistyön tunnustelun. Nämä toimet tulevat jatkumaan ja saavat uusia muotoja hankekumppaneidemme Yksillä Purjeilla – kumppanuushankkeen ja Päijät-Hämeen kumppanuuskeskushankkeen jatkaessa näiden MontEri-hankkeessa aloitettujen teemojen parissa.

Aktiivinen toiminta alueen ammattikorkeakoulujen kanssa on välittänyt käytännöstä nousevaa tietoa opetussuunnitelmatyöskentelyyn sekä tietoa yhdistystoimijoiden koulutustarpeista. Yhteistyössä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa on tuotu oppisisältöä yhteisöllisen työn opintojaksoon ja kokeiltu yhteistyötä opiskelijoiden ja kylätoimijoiden kanssa. Opinnäytetyön aiheita on myös välitetty ja ohjattu näiden teossa. Yhteistyön syveneminen oppilaitosten ja yhdistysten osalta vaatii jatkuvaa kanssakäymistä ja yhteisesti sovittuja toimintamalleja.

7 ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI

Yhdistysten, järjestöjen ja kuntien yhteistyötä ja tiedonvälitystä on kehitettävä

Hankkeen aikana tehtyjen kyselyjen ja käytännön toimien tuloksena voidaan sanoa, että niin kunta-järjestöyhteistyötä kuin järjestöjen keskinäistä yhteistyötä leimaa sattumanvaraisuus. Kiinnostusta suunnitelmallisemman yhteistyön kehittämiseen on, mutta sen käynnistäminen on koettu hankalaksi. On selvitettävä kenen rooliin voisi kuulua keskinäiseen yhteistyöhön kannustaminen ja tiedonvälitys. Osassa kuntia ei ole enää henkilöitä, joiden tehtäviin yksiselitteisesti kuuluu järjestöjen yhteyshenkilönä toimiminen tai järjestöjen yhteystietojen päivittäminen. Mitä paremmin eri toimijat tuntevat toinen toisensa, sitä helpompaa yhteistyö ja kumppanuuden rakentaminen on. Yhteistyöllä löydetään myös uusia tapoja erilaisten hyvinvointipalvelujen järjestämiseen ja sitä kautta luodaan alueen asukkaille heidän tarvitsemiaan palveluja.

Monitoimijainen yhteistyö kaipaa koordinoivaa tahoa

Hankkeen aikana käynnistettiin monitoimijaisia yhteistyömalleja ja hankkeen lyhyen keston vuoksi näitä yhteistyömalleja ei ehditty vaikiinnuttaa toimintakäytännöiksi. Toivomme mukana olleiden toimijoi-

den jatkavan yhdessä sekä omissa organisaatioissaan monitoimijaisen yhteistyön ympärille rakentuvien haasteiden ja mahdollisuuksien pohtimista ja työstämistä. Yhteistyö kaipaa koordinoivaa tahoja ja kehittämiskokeiluissa huomasimme, että eri toimijoiden on helppo tulla mukaan kun koordinoiva taho on puolueeton, kuten Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom Oy:n koettiin olevan. Yhteistyön koordinointi nousikin kehittämiskokeiluissa keskeiseen asemaan ja ilman tähän osoitettua resurssia on kumppanuuden kehittäminen hankalaa. Koordinaatiovastuu voisi luontevasti sisältyä verkostomaisen ohjaustavan hengessä myös julkisen sektorin tehtäviin, mutta se on kuntien nykyisessä heikossa taloudellisessa tilanteessa haasteellista. Voisiko tähän löytyä vastauksia viimeistään siinä vaiheessa kun Sote-uudistus saapuu maaliinsa. Sote-järjestämislakiesityksen mukaan sosiaali- ja terveystieteiden pitää olla lähellä palvelujen käyttäjiä ja se tarkoittaa sitä, että palvelut sijaitsevat melko lähellä tai ne tuodaan ihmisten lähelle esimerkiksi liikkuvina palveluina. Tulevien sote-alueiden on järjestämispäätöksessään määriteltävä kuinka lähipalvelut turvataan kaikille asukkaille yhdenvertaisesti ja mahdollisimman esteettömästi. Meillä on hyvin tiedossa se seikka, että julkinen palvelurakenne ja hyvinvointiyhteiskunta eivät pärjää tulevaisuudessa nykyisillä rakenteilla ja järjestöjen merkitys ennaltaehkäisevänä ja yhteisöllisyyttä kasvattavana toimijana on kuntapuolella hyvin tiedostettu. Tarvitaan suunnitelmallisuutta ja koordinoitua, jotta kaikkien toimijoiden tuottamat palvelut ja hyvinvointi saadaan yhteiseksi – alueen asukkaiden hyödyksi.

Järjestöjen tuottamasta vertaistuesta, vapaaehtoistoiminnasta ja palveluista tarvitaan tietoa

Hankkeen yksi päätavoite oli järjestöjen tekemän hyvinvointi- ja vapaaehtoistoiminnan näkyväksi tekeminen. Tähän tavoitteeseen on vastattu luomalla YHDISTYSINFO- järjestöverkkopalvelu, joka kokoaa tiedot Kaakkois-Suomessa toimivista järjestöistä, yhdistyksistä ja järjestöjen tuottamasta toiminnasta. Yhdestä osoitteesta asukkaat, yhdistykset ja viranomaiset löytävät helposti oman kotikunnan ja maakunnan alueella toimivat yhdistykset ja järjestöt. Tämä tieto ei

vielä ole riittävä, vaan tarvitaan sivuston edelleen kehittämistä siten, että tässä samassa palvelussa mahdollistuu vapaaehtoisten rekrytointi, toiminnasta tiedottaminen ja ajantasaisen toiminnan löytyminen niihin kuntalaisten tarpeisiin, joihin kolmannen sektorin toiminnalla pystytään vastaamaan.

8 ALLEKIRJOITUS JA PÄIVÄYS

Lappeenrannassa 9.2.2015

Leena Kaljunen

Toimitusjohtaja

Kaakkois-Suomen sosiaalialan
osaamiskeskus Oy, Socom

MontEri –hankkeen ohjausryhmä

Eriksson Anne, palvelupäällikkö, Yhteisötyön palvelut, Kouvolan kaupunki

Haaja Helena, projektipäällikkö, Päijät-Hämeen sosiaaliturvayhdistys ry,
Kumppanuuskeskus-hanke

Helanto Liisa, kyläasiamies, Koulutuskeskus Salpaus, Kylä välittää – kehittämishanke
(31.12.2012 saakka) 12.2.2013 alkaen **Timo Taulo**, kyläasiamies, Päijät-Häme

Hyrylä Leena, asiantuntija, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Härkönen Anja, ma. kehittämispäällikkö (30.3.2013 saakka)
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom

Jussila Marja, projektipäällikkö, Etelä-Karjalan Kylät ry

Järvinen Soile, projektipäällikkö, Ravimäkiyhdistys ry, Yksillä Purjeilla –kumppanuushanke
(30.9. 2013saakka) 1.10.2013 alkaen **Jaana Savolainen**, hankevastaava, Ravimäkiyhdistys ry,
Yksillä Purjeilla -kumppanuushanke

Kaljunen Leena, ma. toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom

Kukkonen Timo, yksikön päällikkö, Hämeen ELY-keskus

Mattila Päivi, perusturvajohtaja, Haminan kaupunki

Pajuvirta Heli, palvelujohtaja, Tietomaakunta e-Karjala

Pihlajamäki Kristiina, palvelujohtaja, Luumäen ja Savitaipaleen kunnat

Pitkänen Antti, asiantuntija, varajäsen, Hämeen ELY-keskus

Puustinen Helena, järjestöpäällikkö, Kaakkois-Suomen 4H-piiri

Vähäuski Sirpa, kyläasiamies, Kymenlaakson kylät ry
sekä hanketyöntekijät:

Haikara Pirkko, projektipäällikkö, MontEri-hanke, Socom

Kontio Tuula, tietoteknologian kehittämissuunnittelija, MontEri-hanke, Socom

Maijanen Heini, projektikoordinaattori, MontEri-hanke, Socom

Kortelainen Kai, kehittämissuunnittelija, MontEri-hanke, Socom

HANKKEEN VISIO: ”VUONNA 2013 KAAKKOIS-SUOMESSA JULKINEN JA KOLMAS SEKTORI TEKEVÄT SYSTEMAATTISTA JA TULOKSELLISTA YHTEISTYÖTÄ. YHTEISTYÖN TULOSENA ON SYNTYNYT MAASEUDUN ASUKKAIDEN SOSIAALISTA HYVINVOINTIA LISÄÄVIÄ UUSIA OSALLISTAVIA JA OSALLISUUTTA TUKEVIA TOIMINTOJA JA HYVINVOINTIPALVELU- LUIDEN SAAVUTETTAVUUS JA SAATAVUUS PARANEVAT.”

Tavoitteet	Toimenpiteet (Mitä tehdään)	Vaikutukset (Suhteessa tavoitteeseen)	Arviointi/Tavoitetaso/ (Mitä valmiina) 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt (Tekijät)
<p>1. Järjestöjen, yhdistysten, yritysten ja oppilaitosten sekä kuntatoimijoiden avoin ja kumppanuuteen perustuvan tuloksekkaan yhteistyön edistäminen</p>	<p>Selvitetään Kaakkois-Suomen maaseudun asukkaiden hyvinvointia ja palvelutarpeita: Toteutetaan Kaakkois-Suomen asukkaille satunnaisotantana suunnattu hyvinvointikysely. Kyselyn tilastointi ja raportointi julkaisuksi sekä kirjoitetaan artikkeli kyselyn tuloksista.</p> <p>Kartoitetaan käytössä olevia yhteistyön edistämisen hyviä käytäntöjä ja kokeillaan niiden soveltuvuutta hankealueella</p>	<p>Kyselyn toteuttajatahoilla on olemassa omaa toimintaa tukevaa käsitystä hyvinvoinnin nykytilasta Kaakkois-Suomen maaseudun asukkaiden näkökulmasta ja tarpeita kehittämistoimenpiteille</p> <p>Eri toimijoiden yhteistyö on monipuolistunut ja järjestöt kokevat tulevansa kuulluksi entistä paremmin. Toimijoiden sitoutuminen yhteistyön edistämiseen ja yhteistyöhön on lisääntynyt.</p>	<p>Kyselyn tilastointi, raportointi ja aiheeseen liittyvä julkaisu sekä artikkeli tuloksista julkaitaan huhti-toukokuussa 2015</p> <p>On kokeiltu erilaisia hyväksi havaittuja vuorovaikutteisia kehittämismenetelmiä (arvoverkkotyöpajat, dialogiset kohtaamiset, sisarhankeyhteistyö) yhteistyön ja kumppanuuden vahvistamiseksi. On saatettu yhteen eri sektoreita edustavia toimijoita ja nämä monitoimijaiset verkostot jatkavat toimintaansa hankkeen päätyttyä.</p>	<p>MontEri</p> <p>Etelä-Karjalan kylät ry</p> <p>Kaakkois-Suomen 4H-piiri</p> <p>MontEri</p> <p>Yksillä Purjeilla – Kumppanuushanke,</p> <p>Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskus hanke</p> <p>MontEri hanke</p>

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vaikutukset	Arviointi/Mitä valmiina 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt
------------	--------------	-------------	------------------------------------	------------------------

	<p>Tehdään yhteistyötä seuraavien hankkeiden (Ravimäkiyhdistys ry:n Yksillä Purjeilla – kumppanuushanke, Päijät-Hämeen Sosiaaliturvayhdistys ry:n Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskushanke ja Päijät-Hämeen kylät ry:n Kylä välittää- hanke) kanssa yhteisten tavoitteiden osalta sekä hankkeen toimenpiteiden vaikuttavuuden vahvistumiseksi.</p> <p>Osallistutaan kansalaistoiminnan ja järjestötoiminnan mahdollisten opetussuunnitelmien ja täydennyskoulutuksen laatimiseen. Vaikutetaan vapaaehtoistyön johtamisen opintojen käynnistymiseen alueellamme</p>	<p>Saadaan hanketyöstä vaikuttavampaa laajemmalle alueelle sekä voidaan oppia toinen toistemme tekemästä työstä vertaiskehittämisen ajatuksella.</p> <p>Koulutusten työelämävastaavuus paranee. Järjestötoimijat saavat tietoa uusista toimintatavoista sekä saatavilla tutkimuksellista tietoa kansalaisyhteiskunnan kehittämiseksi alueellamme.</p>	<p>On testattu yhteisen ajattelemisen ja kehittämisen tapaa ja saatu kokemuksia yhteistyöstä, jossa jokaisessa hankkeessa hyväksi havaittuja käytäntöjä voidaan välittää hanketoimijoiden kesken. Tämän yhteistyön arviointi valmistuu keväällä 2015 Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskushankkeen toimesta.</p> <p>Työelämän tarpeita vastaavia koulutuskokeiluja on suunniteltu ja suunnitteilla.</p> <p>Käytännöt opinnäytetöiden ja pro gradu tutkielmien aiheiden välittämiseen ja harjoittelupaikkojen tarjontaan on olemassa</p>	<p>Yksillä Purjeilla – kumppanuushanke, Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskushanke, Kylä välittää-hanke</p> <p>MontEri</p> <p>Saimaan ammattikorkeakoulu Kymenlaakson ammattikorkeakoulu</p> <p>kolmannen sektorin toimijat Opiskelijat</p> <p>Jyväskylän yliopiston kansalaisyhteiskunnan asiantuntijuuden maisteriohjelma</p> <p>Matara kansalaistoimintakeskus/Jyväskylä</p>
--	---	---	--	--

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vaikutukset	Arviointi/Mitä valmiina 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt
------------	--------------	-------------	------------------------------------	------------------------

	<p>Käynnistetään järjestötoimijoiden, oppilaitosten ja opiskelijoiden kohtaamisia työnimellä ”Järjestötyön klubit” ja aamukahvitilaisuudet.</p>	<p>Järjestötoimintaan liittyvä tutkimustieto ja muu ajankohtainen tieto saavuttaa alueen järjestötoimijat entistä paremmin. Kolmannen sektorin toimijat ja erityisesti oppilaitokset ovat verkostoituneet keskenään entistä tehokkaammin ja osaavat hyödyntää toinen toistensa osaamista ja vahvuuksia. Syntyy mahdollisuuksia opiskelijoiden opinnäytetöiden ja harjoittelujen toteutukseen.</p>	<p>Tutkimusta, työelämää ja järjestötoimintaa yhdistävää verkostotoimintaa on käynnistynyt Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueella</p>	
	<p>Selvitetään 3. sektorin ja kuntien yhteistyön ja kumppanuuden nykytilaa Kaakkois-Suomessa ja Päijät-Hämeessä sähköisellä kyselyllä. Kaakkois-Suomessa nykytilan selvitystä täydennetään kyläkierroksella ja kuntatoimijoiden haastattelulla.</p>	<p>Ollaan selvillä eri tahojen toiveista ja tarpeista yhteistyön vahvistamisen suhteen.</p> <p>Ollaan selvillä siitä, mitkä ovat kumppanuuden edellytykset ja kuinka aito kumppanuus rakentuu toimijoiden välille.</p>	<p>On toteutettu kyselyt ja raportoitu (Kohti kumppanuutta – raportti, Vaihdon tori – kuntakierros. Hyviä toimintamalleja eteläkarjalaisista kylistä – raportti, Kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö. Kuntatoimijoiden näkemyksiä Kaakkois-Suomen alueen järjestöyhteistyöstä</p>	<p>MontEri, Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskus –hanke,</p> <p>Kunnat</p> <p>Järjestöt</p> <p>Yhdistykset</p>

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vaikutukset	Arviointi/Mitä valmiina 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt
------------	--------------	-------------	------------------------------------	------------------------

	<p>Kootaan erilaisia yhteistyöfoorumeja, joissa työstetään ”kumppanuusstrategioita” ja yhteisen tekemisen mallia</p> <p>kuntien, järjestöjen, asukkaiden ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön vahvistamiseksi ja näkyväksi tekemiseksi. Kootaan kumppanuuskäsikirja.</p> <p>Tuetaan järjestöjen ja yhdistysten kumppanuusrakenteen syntymistä Etelä-Karjalan alueelle</p>	<p>Yhteisen keskustelun ja kohtaamisten kautta päästään rakentamaan yhteistyön malleja ja päästään lähemmäksi yhteisiä tavoitteita. Kuljetaan eteenpäin toimintakulttuurissa, siten että puhutaan dialogisesta toimintakulttuurista ”teknisten” asioiden sijaan.</p> <p>Yhteistoiminta järjestöjen ja yhdistysten välillä on käynnistynyt ja sitä halutaan edelleen kehittää.</p>	<p>Asukkaiden, järjestöjen ja kuntatoimijoiden kuulemisen tapoja on kokeiltu ja kehitelty alueellisesti sopiva malli/sopivia malleja. (dialogiset kohtaamiset, arvoverkko työskentely). On olemassa käsitys niistä tekijöistä ja asioista, jotka ovat edellytyksiä ”kumppanuusstrategioiden” syntymiselle. Malleja yhteisen tekemisen tavoista ja arjen työkaluja on koottu kumppanuuskäsikirjaan, joka valmiina hankkeen päättyessä.</p> <p>On tuettu ja mahdollistettu Etelä-Karjalan alueen yhdistysten yhteistyöyhdistyksen perustamista. On toimittu tässä prosessissa puolueettomana orkestroijana. (Yksin vai Yhessä – järjestötilaisuus, Yhessä eteenpäin!-järjestöpäivä, tutustumismatkat Jyväskylä, Hamina, Kouvola)</p>	<p>MontEri, Yksillä Purjeilla - kumppanuushanke, Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskushanke,</p> <p>Kunnat</p> <p>Järjestöt</p> <p>MontEri yhdistykset järjestöt alueen kunnat Eksote</p>
--	---	---	--	--

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vaikutukset	Arviointi/Mitä valmiina 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt
------------	--------------	-------------	------------------------------------	------------------------

<p>2. Järjestöjen tekemän hyvinvointi- ja vapaaehtoistoiminnan näkyväksi tekeminen Kaakkois-Suomessa ja Päijät-Hämeessä</p>	<p>Erilaisten järjestöhakemistoratkaisujen ja karttapalvelumahdollisuuksien vertailu ja kehittäminen alueelliseksi järjestöhakemistopalveluksi Kaakkois-Suomessa ja Päijät-Hämeessä.</p> <p>Kerätään yhdistysten ja järjestöjen yhteystiedot yhteen valittuun palveluun, joka on Kaakkois-Suomessa www.yhdistysinfo.fi ja Päijät-Hämeessä karttapohjaiset järjestöhakemistot.</p> <p>Järjestö- ja yhdistystoimijoista koostuvan yhteistyöryhmän kanssa kehitetään järjestösivustoille sopiva</p>	<p>Yhdistysten ja järjestöjen tekemä hyvinvointi- ja vapaaehtoistyö on helposti kyläläisten, vapaaehtoistoimintaa tai vertaistukea kaipaavien henkilöiden tai palveluohjausta toteuttavien viranomaisten taholta löydettävissä ja hyödynnettävissä.</p> <p>Yhdistystoiminta on saanut näkyvyyttä ja sen johdosta uusia toimijoita yhdistystoimintaan sekä palvelunkäyttäjät löytävät sopivat vapaaehtoistoiminnan palvelut oikeaan aikaan.</p> <p>Mielekkäitä tekemisen paikkoja alueen ihmisille.</p> <p>Järjestötoiminnan osalta elinvoimaisempi Kaakkois-Suomi ja Päijät-Häme</p>	<p>Järjestöt/yhdistykset ovat löydettävissä yhdestä osoitteesta. On kokeiltu erilaisia mahdollisuuksia tuoda yhdistysten toimintaa esille internetissä sekä löydetty tähän tarkoitukseen sopiva malli. On luotu tietokanta yhdistyksen toiminnan esille tuomiseen sekä toimintaa tukevien materiaalien jakamiseen.</p> <p>On tehty tunnetuksi yhdistysinfo.fi sivustoa, löytyy alueen yhdistys- ja järjestötoiminta mahdollisimman kattavasti. Järjestöasiat tietoisesti löytyvät Etelä-Karjalan, Kymenlaakson ja (Päijät-Hämeen, ei ollut Hyvis.fi aluetta hankkeen toiminta-aikana) Hyvis.fi sivustoilta.</p>	<p>MontEri, Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskus -hanke</p> <p>Järjestöt, Yhdistykset, Hyvis.fi</p> <p>SADe- ohjelma</p>

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vaikutukset	Arviointi/Mitä valmiina 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt
------------	--------------	-------------	------------------------------------	------------------------

	<p>luokittelumalli, jota hyödynnetään myös SADe SoTe ohjelman (Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma) palveluhakemiston kehittämisessä</p> <p>Erialaisten tapahtumakalenteriratkaisujen vertailu ja kehittäminen yhdistysinfon yhteyteen sopivaksi tapahtumakalenteriksi</p> <p>Julkaistaan järjestöverkoston sähköistä tiedotetta</p> <p>Levitetään hyviä käytänteitä esim. Innokylän hyödyntäminen</p> <p>Yhdistysinfo sivujen jatkokehitystyön selvitys</p>	<p>Kerätty tieto ja kehittämistyö hyödyttää myös valtakunnan kehittämistyötä (SADe SoTe)</p> <p>Yhdistysten ja järjestöjen tapahtumat löytyvät yhdestä osoitteesta</p> <p>Tietoisuus toimijoista, järjestöistä ja heidän toiminnoistaan on lisääntynyt</p> <p>Hankkeessa tehty kehittämistyö on myös muiden hyödynnettävissä.</p> <p>Ollaan selvillä tarpeista ja toiveista liittyen yhdistysinfon sisältöön.</p>	<p>Tarkoituksenmukainen luokittelumalli on olemassa</p> <p>Löydetty sopiva tapa toteuttaa tapahtumakalenteri yhdistysinfon yhteydessä</p> <p>Järjestötapahtumien tiedottamiseen on löydetty seudullisesti hyväksi todettu muoto</p> <p>Hankkeesta löytyy kuvaus Innokylän sivustoilta</p> <p>Jatkokehityksen tarpeet on selvitetty kyselyllä ja järjestötoimijoiden kohtaamisissa käytyjen keskustelujen avulla.</p>	
--	--	---	--	--

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vaikutukset	Arviointi/Mitä valmiina 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt
------------	--------------	-------------	------------------------------------	------------------------

<p>3. Maaseudun asukkaiden ja kansalais-toiminnan mahdollisuuksien näkyväksi tekeminen</p>	<p>Pilottiaiheiden ja mahdollisuuksien kartoittamista kylä/aluekohtaisten tarpeiden pohjalta</p> <p>Pilottien käynnistäminen ja kuvaaminen:</p> <p>1. Mallu-auto ja järjestötoiminnan yhteistyökokeilut Etelä-Karjalassa sekä LINKKU-palvelubussin, yhdistysten ja oppilaitosten yhteistyön kehittäminen Päijät-Hämeessä. Yhteistyön hyötyjen kartoittaminen arvoverkko-kartalla</p> <p>2. Dialogiset kohtaamiset</p>	<p>Maaseudun asukkaiden osallisuuden, sosiaalisen hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden vahvistuminen</p> <p>Arvoverkon avulla voidaan hahmottaa yhteistyön hyödyt ja roolit yhteistyössä. Arvoverkon ymmärtäminen voi motivoida toimijat yhteistyöhön.</p> <p>Yhteiset tilaisuudet tarjoavat mahdollisuuden saada asuinalueiden asukkailta itseltään tietoa ja näkemyksiä heidän oman asuinalueen sekä asukkaiden itsensä hyvinvointia lisäävistä toimista. Päätäjät ja kunnan virkamiehet saavat tietoa, jota voivat hyödyn-</p>	<p>Järjestöjen ja Mallu-auton yhteistyön tapoja on kokeiltu ja mahdollisuudet on selvitetty. LINKKU- palvelubussin, yhdistysten ja oppilaitosten yhteistyön mahdollisuuksia on selvitetty. Yhteistyön potentiaali on mallinnettu arvoverkon avulla Mallu-auton ja LINKKU-palvelubussin osalta.</p> <p>Kyllillä järjestettävien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemapäivien organisointi on mallinnettu.</p> <p>Saatu kokemuksia yhteistyörakenteesta, joka mahdollistaa tasavertaisen vuoropuhelun kuntalaisten ja päättäjien välillä.</p>	<p>MontEri, Päijät-Hämeen Kumppanuuskeskushanke, Eksoote,</p> <p>kylätoimijat, yhdistykset, järjestöt, kunta, oppilaitokset, palveluntuottajat, yrittäjät</p> <p>MontEri, Yksillä Purjeilla – kumppanuushanke, kuntatoimijat, kylätoimijat, alueiden asukkaat</p>
---	---	---	---	---

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vaikutukset	Arviointi/Mitä valmiina 31.12.2014	Vastuutahot / henkilöt
------------	--------------	-------------	------------------------------------	------------------------

	<p>3. Järjestötoimijoiden ja kylätoimijoiden yhteistyön vahvistaminen</p>	<p>tää päätöksenteon tukena. Tasa-vertaisen vuoropuhelun käynnistyminen ja toimintakulttuurin muuttuminen vuorovaikutteisempaan suuntaan. Aukkaat ovat saaneet uusia mahdollisuuksia mielipiteiden ja kehittämistoiveiden esille tuomiseen. Käynnistää uudenlaisia yhteistyön tekemisen malleja. Aukkaat kokevat hyvinvoinnin ja elämänlaadun lisääntymistä osallistumisen ja osallisuuden lisääntyessä.</p> <p>Kyläläiset tuntevat ja tietävät entistä paremmin yhdistysten tarjoaman tuen ja vertaistoinnin mahdollisuudet. Kylillä käynnistyy uusia hyvinvointia lisääviä toimia entistä useamman yhteistyötoimijan verkostoissa.</p>	<p>On kokeiltu tapoja tiedon lisäämiseksi sekä uusia toimintoja on saatu aikaiseksi kylätoimijoiden ja yhdistystoimijoiden toteuttamana.</p>	<p>MontEri, kylätoimijat yhdistykset</p>
--	---	--	--	--

Carpelan Christa, toiminnanjohtaja, MLL/Kymen piiri

Heikkinen Sirpa, vapaaehtoistoimija, Kymenlaakson selkäyhdistys ry ja Kouvolan vammaisjärjestöjen yhdistys ry

Heimala Heli, toiminnanjohtaja, Kaakkois-Suomen sydänpiiri ry

Junkkari Pirjo, työnsuunnittelija, Kymijoen Hoiva ry (13.3.2013 saakka)

Jussila Marja, projektipäällikkö, Etelä-Karjalan Kylät ry

Koivumäki Lasse, toiminnanjohtaja, Heikintalo/Lpr:n Klubitalo ry

Levonen, Tarja, toiminnasta vastaava, Muistisairauksien asiantuntija- ja tukikeskus Muistiluotsi

Mäenpää, Marjo, vapaaehtoistoimija, Suomen Metsästäjäliitto ry

Mänttari, Tarja, toiminnanjohtaja, Kymenlaakson Sydänpiiri ry

Pulkkinen, Riitta, suunnittelija, Kuuloliitto ry

Saarelainen, Anna-Leena, projektiohjaaja, Palveluyhdistys Rateva ry/
Miä ite - myö yhdessä projekti

Siiskonen, Katriina, järjestösuunnittelija, Autismi- ja Aspergerliitto ry

Valjakka, Tuija, toiminnanjohtaja, Etelä-Karjalan Martat ry

Viitikko, Tarja, projektityöntekijä, Eksote/Kotihoito/Koti-ikävä hanke

Etelä-Karjala

Aunola Leena, palvelukoordinaattori, Imatran kaupunki/IsoApu

Haakana Pia, asukasyhteys henkilö, Lappeenrannan kaupunki

Korhonen Marja-Liisa, puheenjohtaja, Etelä-Saimaan kuulo ry

Laitinen Helena, asiantuntija, Wirma Lappeenranta Oy

Lallo Rauni, puheenjohtaja, Kaakkois-Suomen MS-yhdistys

Lignell Minna, projektipäällikkö, Eksote/Ikäkeskus

Liljander Sirkka, vapaa-aika sihteeri, Lemin kunta

Ojanen Terhi, hankevetäjä, Länsi-Saimaan kehittämissyhistys

Rönty Sikketiina, projektivastaava, Etelä-Karjalan Omaishoitajat ja Läheiset ry

Sinisalo Hanna, kehittämisspäällikkö, Etelä-Karjalan Muisti ry

Vainikka Sauli, toimittaja, Vainikkalan kyläyhdistys

Rinkinen Reijo, aluejohtaja, Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry

Kymenlaakso

Huotari Päivi, Toimitila Etappi/Apuva

Järvenmäki Leena, yhteisötyökoordinaattori, Kouvolan kaupunki

Kalpa Mia, toiminnanjohtaja, Kouvolan Vammaisjärjestöjen yhdistys ry, Toimitila Veturi

Kangas Jarmo, puheenjohtaja, Kotkan Kuulo ry

Kaukiainen Kata, puheenjohtaja, Kymenlaakson Aada ry

Kejonen Minna, vapaaehtoistoimija, Pohjois-Kymen näkövammaiset ry

Lehtinen Tommi, toiminnanjohtaja, Kymenlaakson Liikunta ry

Mettälä Anne, toiminnanjohtaja, Pohjois-Kymen Kasvu ry

Moilanen Arja, vapaaehtoistyön koordinaattori, Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Pohjankoski Kirsi, hankekoordinaattori, Kehittämissyhistys Sepra ry

Purtilo Irene, yhteisötyökoordinaattori, Kouvolan kaupunki

Tyviö Joni, hankevetäjä, Kymenlaakson Kylät ry